

رضایت زناشویی زنان مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهر بروجن

پژوهشگران: شایسته بنائیان^۱، ندا پروین^۲، افسانه کاظمیان^۳

۱) عضو هیئت علمی گروه مامایی - دانشگاه علوم پزشکی شهر کرد

۲) کارشناس ارشد روانپرستاری

۳) مربی گروه مامایی دانشگاه علوم پزشکی شهر کرد

چکیده:

مقدمه: یکی از جنبه های مهم سازگاری با ازدواج، احساس رضایتمندی از زندگی زناشویی است. احساس رضایت از ازدواج نقش مهمی در کارکرد بهنجار خانواده ایفاء می نماید. بروز اختلافات زناشویی در دنیای کنونی افزایش یافته که این مورد، لزوم بررسی علل و تعارضات خانوادگی و زناشویی را مطرح می نماید.

هدف: این تحقیق با هدف بررسی رضایت زناشویی زنان مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهر بروجن و عوامل موثر بر آن در سال ۱۳۸۴ انجام شده است.

روش کار: این تحقیق از نوع توصیفی-تحلیلی است. در این پژوهش از پرسشنامه ۴۷ سئوالی رضایت زناشویی ENRICH به انضمام پرسشنامه عوامل دموگرافیک موثر بر متغیر اصلی پژوهش استفاده شده است. جامعه پژوهش زنان متأهل بروجن و نمونه تحقیق شامل ۴۰۰ زن متأهل مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهری بروجن بودند. پس از تکمیل پرسشنامه ها، اطلاعات توسط نرم افزار SPSS و با کمک آزمونهای آماری مانند فراوانی، میانگین و کای دو تجزیه و تحلیل آماری انجام شد.

نتایج: اکثریت افراد (۳۶/۳٪) از زندگی زناشویی خود رضایت نسبی داشتند. بعلاوه ۱۴/۲ درصد نارضایتی زیاد و ۱۳/۹ درصد رضایت زیادی از زندگی زناشویی خود داشتند. بیشترین مشکل زنان در رضایت زناشویی، مشکلات ارتباطی آنان با همسرانشان بود. با افزایش سطح تحصیلات (زن و مرد) رضایت زناشویی آنان نیز افزایش یافته بود.

نتیجه گیری: با توجه به نتایج حاصل از پژوهش، لزوم انجام مشاوره روانشناسی و دادن آگاهی کافی به افراد قبل از ازدواج و در طول زندگی زناشویی جهت بهبود مهارتهای ارتباطی و کاهش تعارضات زناشویی مطرح می گردد.

کلید واژه ها: رضایت، زناشویی، زن

مقدمه

سلامت و بهزیستی کل جامعه دارد. از این رو محققان بر این باورند که زن و شوهر به مثابه نیرویی تعیین کننده در جهت حرکت خانواده، در چرخه زندگی نقشی بنیادین را ایفا می کنند (۲) از جنبه های مهم سازگاری با موضوع ازدواج، احساس رضایتمندی از زندگی زناشویی است. ازدواج و زندگی زناشویی مستلزم دستیابی به سطح پایداری از سازگاری بوسیله زوج هاست که در این میان احساس رضایت از ازدواج نقش مهمی در میزان کارکردهای بهنجار خانواده ایفا می کند. آلیس سازگاری زناشویی را به عنوان احساسات خشنودی، رضایت و لذت تجربه شده از طرف همسر با در نظر گرفتن همه جنبه های زندگی زناشویی معرفی نموده است (۳).

مفهوم رضایت مندی زناشویی یک مفهوم ذهنی است و از ویژگی های شخصیتی یک زوج محسوب

خانواده قدیمی ترین سازمان اجتماعی است که از بدو پیدایش انسان وجود داشته و در هسته مرکزی سازمانهای اجتماعی گسترده تر قرار گرفته است. خانواده در حکم بافت سلولی برای اندام های اجتماعی عمل می کند و در تعلیم، تربیت و آموزش نقش دارد. به اعتقاد روانشناسان سلامت نهاد خانواده در پناه زندگی زوج ها، توأم با برقراری پیوند محکم و دائم بین زن و مرد تحقق می یابد که از آن تحت عنوان ازدواج نام برده می شود. از جمله تاثیرات روانی مهم ازدواج، برقراری روابط عاطفی مطلوب بین زن و مرد است که مایه آرامش هر دوی آنها می شود (۱).

اساساً وجود یک ازدواج توأم با رضایت محل تبادل و تلاقی احساسات و عواطف مثبت بین زن و مرد بوده و تشکیل خانواده بهنجار نقش مهمی در

سئوالی رضایت زناشویی ENRICH بود که ابعاد مختلف رضایت زناشویی مانند رضایت از شخصیت همسر، روابط جنسی، نظارت مالی، ارتباط، نقش فرزندان، بستگان و دوستان را مورد بررسی قرار می دهد. این پرسشنامه در مطالعات مختلف در کشور مورد استفاده قرار گرفته و استاندارد شده است (۶).

علاوه بر این پرسشنامه، متغیرهای دموگرافیک مانند: سن، سطح تحصیلات و شغل زن و مرد، سن ازدواج، وضعیت درآمد خانواده، تعداد فرزندان، مدت ازدواج، وضعیت مسکن نیز مورد پرسش قرار گرفت.

پس از جمع آوری اطلاعات، داده ها با کمک نرم افزار SPSS و استفاده از آزمونهای آمار توصیفی و آزمونهای آمار استنباطی مانند تعیین فراوانی، میانگین و کای دو مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند.

نتایج

دامنه سنی شرکت کنندگان در این پژوهش بین ۱۷ تا ۶۰ سال و میانگین آن $31/2 \pm 7/4$ سال بود. بیشترین درصد تحصیلات زنان و همسران آنها راهنمائی و دبیرستان بود (به ترتیب ۴۹/۵ درصد و ۵۲/۸ درصد). ۲۰/۸ درصد از نمونه ها و ۲۴/۴ درصد از همسران آنها تحصیلات دانشگاهی داشتند. میانگین مدت ازدواج $11/37 \pm 8/4$ بود. ۷۷/۵ درصد از زنان خانه دار و بقیه شاغل بودند. شغل اکثر همسران آزاد بود. ۶۵/۳ درصد افراد با همسر نسبت فامیلی داشتند. ۶۵/۳ درصد دارای مسکن شخصی و بقیه مستاجر بودند. ۸۴/۳ درصد افراد غیر از همسر و فرزندان با شخص دیگری در خانه زندگی نمی کردند.

در بعد رضایت زناشویی اکثر واحدهای پژوهش (۳۶/۳٪) از زندگی زناشویی خود رضایت نسبی داشتند (جدول شماره ۱).

همچنین نتایج نشان داد که زنان در اکثر ابعاد رضایتمندی زناشویی، با همسران خود مشکلی نداشته و تنها در پنج زمینه کله شقی همسر، ترس از درخواست نیاز از همسر، دیر آمدن همسر به منزل و شریک شدن در احساسات وی، با همسران خود

می شود که سازگاری با سایر جنبه های زندگی، احتمالاً رضایتمندی زناشویی را تحت تاثیر قرار می دهد. رضایتمندی زناشویی دارای ابعاد مختلفی از جمله رضایت از روابط جنسی، نحوه ارتباط، ویژگی های شخصیتی، روابط با اطرافیان، مشارکت در تصمیم گیری ها، ارتباط با خانواده همسر، نحوه گذراندن اوقات فراغت و مشترکات مذهبی و دینی می باشد (۴). این در حالی است که به علت نارضایتی از شرایط و موقعیت های مختلف زندگی و اختلاف نظر در دیدگاهها، گاهی زن و شوهر دچار درگیری و کشمکش خانوادگی می شوند که این مسئله با بروز طیف وسیعی از مشکلات برای خود آنان و همچنین فرزندانشان همراه خواهد بود (۵). با توجه به اهمیت این مسئله بررسی میزان رضایتمندی زنان از زندگی زناشویی امری ضروری بنظر می رسد چرا که با تعیین مشکلات موجود در این زمینه ممکن است بتوان راهکارهای مناسبی جهت حل آنها ارائه نمود. لذا محقق بر آن شد که با انجام این تحقیق به بررسی رضایت زناشویی زنان مراجعه کننده به مراکز بهداشتی درمانی شهر بروجن بپردازد تا بدینوسیله زمینه ای برای یافتن راهکارهای مناسب جهت حل مشکلات زناشویی و تعارضات ناشی از آنان ایجاد گردد.

روش کار

این مطالعه یک مطالعه توصیفی-تحلیلی است که به بررسی میزان رضایتمندی نمونه های مورد مطالعه از مسائل زناشویی و عوامل موثر بر آن می پردازد. انتخاب نمونه ها به روش نمونه گیری غربالگری انجام گرفت به این ترتیب که با توجه به جمعیت زنان متاهل شهر بروجن تعداد ۴۰۰ نمونه جهت انجام این تحقیق در نظر گرفته شدند که از میان زنان متاهل مراجعه کننده به مراکز پنجگانه بهداشتی درمانی شهر بروجن که مایل به شرکت در پژوهش بودند، انتخاب شدند.

ابزار سنجش رضایت زناشویی، پرسشنامه ۴۷

جدول شماره ۱: توزیع امتیاز رضایتمندی زناشویی

رضایت از زناشویی	تعداد	درصد
نارضایتی خیلی زیاد	۱۶	۴
نارضایتی زیاد	۵۷	۱۴/۲
نارضایتی نسبی	۱۲۰	۳۰
رضایت نسبی	۱۴۵	۳۶/۲
رضایت زیاد	۵۶	۱۳/۹
رضایت خیلی زیاد	۶	۱/۶
جمع	۴۰۰	۱۰۰

ناسازگاری داشتند که این موارد در حیطه ارتباط و شخصیت را در پرسشنامه رضایت زناشویی مطرح می کند. آزمون کای دو نشان داد که بین سطح تحصیلات و رضایتمندی زناشویی زنان رابطه معنی دار آماری وجود دارد بدین صورت که با افزایش سطح سواد، میزان رضایتمندی افزایش نشان می دهد ($P < 0.05$).

بعلاوه یافته ها نشان داد که سطح تحصیلات همسران نیز با رضایت زناشویی رابطه معنی دار آماری دارد و با افزایش سطح سواد آنها، رضایتمندی خانم ها بهتر بوده است ($P < 0.05$). بین سایر متغیرهای دموگرافیک و رضایت زناشویی رابطه معنی دار آماری مشاهده نشد.

بحث و نتیجه گیری

نتایج مطالعه نشان داد که بیشترین مشکل در رضایت زناشویی زنان تحت مطالعه مربوط به بعد ارتباط و در رتبه بعدی شخصیت همسرانشان می باشد. به عبارت دیگر مهمترین مشکل زنان عدم توانایی برقراری ارتباط صحیح بوده که منجر به بروز نارضایتی شده است.

مطالعات مختلفی به بررسی اهمیت مهارت‌های ارتباطی و نقش آن در رضایت زناشویی پرداخته است. Oliver and Miller در بررسی خود پیرامون مشکلات زناشویی زوج ها به این نتیجه رسیدند که آنها سالهای سال به علت نداشتن مهارت ارتباطی به صورت ناکارآمد زندگی کرده و تصور می کرده اند که مشکل اصلی آنها مربوط به مسائل جنسی، مالی و یا بستگان همسر است در حالی که ریشه اصلی مشکل

آنها مشکلات ارتباطی شامل عدم قدرت برقراری ارتباط مناسب و هدایت موضوعات به شکل موثر بوده است (۷). Vangelisti نیز به این نکته اشاره دارد که اگر نحوه ارتباط دو نفر مشابه نباشد احتمال بروز نارضایتی بیشتر می گردد (۸). این در حالی است که Vural et al در پژوهش خود در بررسی تاثیر مهارت‌های ارتباطی، آموزش مهارت‌های اجتماعی را موجب افزایش رضایت زناشویی زن و شوهر گزارش کرده اند (۹). معمولاً وجود اضطراب و افسردگی، نگرش منفی نسبت به جنس مخالف، پرخاشگری و شکایات جسمی در افراد متقاضی طلاق بیش از افراد معمولی جامعه می باشد (۱۰). بشردوست و همکاران نیز اختلالات شخصیت و افسردگی را به عنوان علل اصلی طلاق مطرح نموده است (۱۱). Migadde, Agyei در بررسی خود به سطح فزاینده تنش و نقش اضطراب و دنبال کردن منابع فردی در بروز ناسازگاری زوج ها اشاره نموده است (۱۰). Harowitz, Rogow در بررسی خود از جمله مسائل مهم در فراهم آمدن رضایت زناشویی، نحوه ابراز هیجانات و مهارت‌های حل مشکل زن و مرد معرفی نموده است (۱۲).

با توجه به نقش مهم ارتباط در پیوند میان مرزها و نقش آن در حل مشکلات و سوء تفاهمات که عامل اصلی بروز اختلافات انسانی می باشند، می توان در نهایت این یافته پژوهش را توجیه نمود و به نقش مهم ارتباط در حل مشکل تاکید دو چندان کرد. فرقانی آموزش شناختی- رفتاری و قربانعلی پور زوج درمانی و تغییر سبک زندگی را در بهبود رضایت زناشویی موثر می دانند (۱۳ و ۱۴).

نکته حائز اهمیت آنکه در جریان گفتگو، زن و مرد در جریان کم و کیف نظرات هم قرار می گیرند که نتیجه آن آگاهی از خواسته های یکدیگر و دستیابی به راه حل های عقلانی و منطقی و در نهایت تفاهم نسبی است که در نتیجه می توان گفت وجود مشکلات ارتباطی و اختلال در عملکرد اجتماعی زنان با افزایش

در زندگی زناشویی و تبعات سوء آن در خانواده و جامعه پیشگیری بعمل آورد.

تشکر و قدردانی

در پایان از پرسنل زحمتکش مراکز بهداشتی درمانی شهری بروجن که در انجام این تحقیق کمال همکاری را با ما داشتند تقدیر و تشکر می‌گرد.

منابع:

- ۱- دیما تنوام رابین. روانشناسی سلامت. ترجمه موسوی اصل مهدی. تهران: انتشارات سمت، ۷۶۵-۱۳۷۸.
- ۲- عامری، فریده. بررسی تاثیر مداخلات خانواده درمانی راه بردی در اختلافات زناشویی. مجله روانشناسی، ۱۳۸۲، ۴، (۷): ۲۷.
- ۳- صادقی، سعید. بررسی عوامل شخصیتی موثر در سازگاری زناشویی. پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی. انتستیتو روانپزشکی تهران: ۱۳۸۰.
- ۴- ملازاده، جواد. بررسی ویژگی های شخصیت در رابطه با عوامل تنیدگی زای زناشویی. پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه تربیت مدرس، تهران. ۱۳۷۲.
- 5- Kaplan Sadock. Synopsis of Psychiatry. Philadelphia: Williams & Wilkins, Lippincott, 9th ed. 2003, 181-2.
- ۶- رهنما، اکبر. بررسی تاثیر آموزش های حین ازدواج بر رضایت زن گروهی از زوجین تحت پوشش کمیته امداد تهران سال ۱۳۸۰. مقالات ششمین کنگره روانشناسی ایران. ۱۷-۱۶ آبان، دانشگاه شهید بهشتی: تهران، ۵۴، ۱۳۸۰.
- 7- Oliver J, Miller SH. Couole communication. Jof Psychiatry and Christianity. 1994; 13(2) pp: 151-7.
- 8- Vangelisti AL, Alexander A. Copying with disappointment in marriage: When partner standard are unmit. Cambridge Spinelli A, Talamanca IF, Lauria L. Patterns of contraceptive use in 5 European countries: European study group on infertility and subfecundity. Am J Public Health, 2000, 90(9) pp: 4403-8.
- 9- Vural B, Vural F, Diker J, et al. Factors affecting contraceptive use and behavior in Kocaeli- Turkey. Adv Contracep, 1999, 15(4) pp: 352-36.
- 10- Agyei WK, Migadde M. Demographic and sociocultural factors influencing contraceptive use and Uganda. J Biosoc Sci, 1995, 27 pp: 47-60.
- ۱۱- بشر دوست، نصراله. فدایی، سیمین. بهادران، پروین. عوامل موثر در انتخاب روشهای پیشگیری از بارداری. مجله پژوهش در علوم پزشکی. ۱۳۷۷، ۱(۳): ۱۹-۱۶.
- 12- Rogow D, Harowitz S. Withdrawal: a review of the literature and an agend for research. Stud FAM Plann, 1995, 26(3) pp: 140-9.
- ۱۳- فرقانی، رضوان. بررسی اثر بخشی آموزش شناختی - رفتاری بر رضایت زناشویی زوجین شهر کرد. پایان نامه دوره کارشناسی ارشد. دانشکده علوم تربیتی، دانشگاه اصفهان. ۱۳۸۲.
- ۱۴- قربانعلی پور، مسعود. بررسی اثر بخشی رویکرد زوج درمانی تغییر سبک زندگی بر رضایت زناشویی زوجین ساکن شهر اصفهان. پایان نامه دوره کارشناسی ارشد. دانشکده علوم تربیتی، دانشگاه اصفهان، ۱۳۸۴.
- 15- Santow G. Coitus interruptus in the twentieth century. Popul Develop Rev, 1993, 19(4) pp: 776.
- ۱۶- افشاری، صدیقه. بررسی رابطه بین رضایت زناشویی والدین و پیشرفت تحصیلی فرزندان پایه پنجم ابتدایی شهرستان بوشهر. پایان نامه کارشناسی ارشد علوم تربیتی. دانشگاه تربیت معلم. تهران. ۱۳۸۱.

مشکلات آنها در بعد رضایت‌مندی زناشویی توام خواهد شد(۱۵). یافته های این پژوهش نیز موید همین نکته می باشد.

نتایج پژوهش نشان داد که بین متغیرهای تحصیلات زن و مرد و رضایت زناشویی رابطه معنی دار آماری وجود دارد بدین صورت که افراد (زن و مرد) با تحصیلات بالاتر از رضایت بیشتری در مقایسه با افراد کم سواد برخوردار بودند. این یافته نیز با یافته های مطالعات مختلفی که در همین مورد در کشور ما انجام شده، هم سو می باشد. از جمله افشاری و صدق آمیز بین تحصیلات زن و مرد و رضایت زناشویی آنها رابطه معنی دار آماری مشاهده کردند(۱۷،۱۶).

این یافته یعنی ارتباط تحصیلات با رضایت زناشویی را می توان ناشی از بهبود عملکرد اجتماعی و ارتباطی به دنبال افزایش سطح تحصیلات دانست. انتظار می رود که افزایش سطح تحصیلات منجر به بهبود مهارتهای اجتماعی افراد تحصیل کرده شده و در نتیجه مشکلات مربوط به رضایت زناشویی آنها کمتر گردد که یافته های پژوهش حاضر نیز چنین مسئله ای را نشان می دهد.

به طور کلی می توان ادعا کرد که برقراری روابط سالم میان اعضاء خانواده مهمترین عامل سلامت خانواده بوده و از جمله مهمترین عوامل پدید آورنده مسائل و مشکلات زناشویی می توان به عدم ارتباط صحیح والدین و فرزندان و سوء ارتباطات و سوء تفاهمات ناشی از آن اشاره نمود. با بررسی وضعیت ارتباطی و مسائل روانشناختی زن و شوهر در مراحل قبل از ازدواج و اصلاح مشکلات احتمالی موجود می توان از بروز بسیاری از تعارضات و به خصوص از هم پاشیدن زندگی زناشویی پیشگیری به عمل آورد. با توجه به یافته های پژوهش پیشنهاد می گردد که با انجام مشاوره های روانشناسی مناسب و اصولی قبل از ازدواج و آموزش مهارتهای ارتباطی و اجتماعی به افراد جامعه در رده های سنی پائین، از بروز مشکلات آتی

۱۷- صدق آمیز، خدیجه. بررسی عوامل موثر بر کارشناسی ارشد جامعه شناسی. دانشگاه شیراز. سازگاری زناشویی در شهر شیراز. پایان نامه ۱۳۷۶.

Marital satisfaction of women referring to health care centers in Brojen

By: Baneian. Sh. MS in Midwifery, Parvin. N. MSN, Kazemian. A. MS in Midwifery

Abstract:

Introduction: One of the important aspects of coping with marriage is marital satisfaction. The feeling of marital satisfaction has a significant role in normal family functions. Marital conflicts have grown in today's world and it shows the need to assess the causes of family and marital conflicts.

Objective: This study aimed to assess marital satisfaction in women referring to health care centers in Brojen and its effective factors in 2005.

Methods: This is a descriptive and analytic study. In this study, the 47 question of Enrich marital satisfaction scale and a questionnaire regarding and effective demographic factors were used. The sample included married women of Brojen which consisted of 400 women referring to health care centers in Brojen. Data were analyzed by spss and statistical tests such as frequency, mean and X^2 .

Result: Most samples (36.3%) were relatively satisfied with their marriage. Also (14.2%) of samples were strongly dissatisfied and (13.9%) had strong marital satisfaction. The most problem of these women was communication. But as the educational level (men and women) increased, marital satisfaction also improved.

Conclusion: In attention to study results, psychological consultation and giving adequate knowledge to people before and during marriage is suggested to remote communication skills and marital satisfaction.

Key words: Satisfaction, Marital Condition, Woman